

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
Państwowa Szkoła Muzyczna II stopnia
w Zgierzu
Rok szkolny 2026/2027

1. Podstawa prawna programu

Program Wychowawczo-Profilaktyczny w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia w Zgierzu kieruje się celami i zadaniami zawartymi w następujących dokumentach:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
2. Konwencję o prawach dziecka, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.
3. Ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, z późniejszymi zmianami.
4. Ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, z późniejszymi zmianami.
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, z późniejszymi zmianami.
6. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego, z późniejszymi zmianami.
7. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i placówek artystycznych, z późniejszymi zmianami.
8. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie określenia podstawowych warunków niezbędnych do realizacji przez szkoły artystyczne zadań statutowych i programów oraz realizacji przez nauczycieli tych szkół zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, z późniejszymi zmianami.
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii, z późniejszymi zmianami.
10. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, z późniejszymi zmianami.
11. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, z późniejszymi zmianami.
12. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, z późniejszymi zmianami.
13. Ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, z późniejszymi zmianami.
14. Ustawę z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, z późniejszymi zmianami.

15. Ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, z późniejszymi zmianami.
16. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, z późniejszymi zmianami.
17. Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, z późniejszymi zmianami.
18. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół i placówek artystycznych, z późniejszymi zmianami.
19. Statut Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Zgierzu.
20. Wnioski z diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka oraz potrzeb rozwojowych uczniów przeprowadzonej w szkole.
21. Rekomendacje wychowawczo-profilaktyczne Centrum Edukacji Artystycznej na rok szkolny 2026/2027.

2. Misja Szkoły

Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia w Zgierzu jest publiczną szkołą artystyczną, która kształci dzieci i młodzież uzdolnioną artystycznie, a jej działalność przyczynia się do krzewienia kultury muzycznej w środowisku łódzkim oraz regionie. Szkoła II stopnia to przygotowanie młodzieży do zawodu muzyka, dlatego też w podejmowanych działaniach dążymy do harmonijnego rozwoju ucznia, zarówno w sferze artystycznej, intelektualnej, psychicznej, fizycznej, emocjonalnej, estetycznej, jak i społecznej. Chcemy aby uczniowie świadomie rozwijali własne talenty i potrafili je dostrzegać, aby potrafili wspierać się w swoim środowisku szkolnym oraz troszczyć się o siebie i innych. Dlatego też tworzymy warunki sprzyjające rozwojowi uczniów wrażliwych na muzykę wdrażając ich do samodzielności i pomagając im w podejmowaniu decyzji dotyczącej kierunku dalszej edukacji. Uczymy systematyczności, odpowiedzialności oraz profesjonalizmu, przygotowując do aktywnego i twórczego udziału w życiu artystycznym, kulturalnym i społecznym.

Misja Szkoły, wynikająca z profilu placówki, oparta jest na wizerunku jej absolwenta, na który składa się praca zarówno o charakterze dydaktycznym, jak i wychowawczym. Zadaniem Szkoły jest przede wszystkim wspieranie rozwoju osobowości ucznia. Sfera tego oddziaływania obejmuje dwa podstawowe poziomy:

- dydaktyczny (kształtowanie wiedzy oraz umiejętności, będących podstawą rozwoju intelektualnego),

- wychowawczy (kształtowanie postaw i budowanie świata wartości, będących podstawą rozwoju moralnego, emocjonalnego, społecznego oraz estetycznego).

Nadrzędnymi celami kształcenia i wychowania są:

- wyposażenie ucznia w taką wiedzę i umiejętności, które umożliwiają mu dalszy rozwój muzyczny;
- wszechstronne rozwijanie osobowości ucznia w oparciu o wartości moralne i estetyczne (takie jak dobro, prawda, piękno) jako przygotowanie do aktywnego i twórczego życia w otaczającym go świecie;
- rozwijanie wrażliwości artystycznej ucznia i kształtowanie świadomego odbiorcy kultury;
- rozwijanie umiejętności współpracy traktowanej jako umiejętność kluczowa w dorosłym życiu.

3. Uwagi wstępne

Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży (Ustawa Prawo Oświatowe art. 1 pkt 3).

Tworzeniu Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego towarzyszyło przekonanie, że:

- Profilaktyka jest ochroną człowieka przed zagrożeniami i reagowaniem na nie. Obejmuje eliminację lub redukcję czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących.
- Szkoła jest miejscem realizacji profilaktyki pierwszorzędowej, skierowanej do grupy niskiego ryzyka.
- Profilaktyka pierwszorzędowa (wczesna, uprzedzająca) to działania mające na celu promocję zdrowia oraz zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z zachowaniami dysfunkcyjnymi. Szczególnie wyraźnie akcentuje się tutaj budowanie i rozwijanie umiejętności radzenia sobie z wymogami życia. Profilaktyka pierwszorzędowa jest wspólnym obszarem dla wychowania i profilaktyki – wzbogaca konstruktywne działania wychowawcze o treści profilaktycznej.

- Szkolny Program Wychowawczo- Profilaktyczny to ogół działań chroniących dzieci i młodzież przed zakłóceniami w rozwoju.
- Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny obejmuje działania podejmowane w trakcie realizacji programów nauczania, gdy realizowane są ogólne zadania szkoły, a także działania specyficzne dla profilaktyki.

4. Struktura Programu

Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny jest jednocześnie skierowany do uczniów, nauczycieli i rodziców. Oparty jest o diagnozę; jest otwarty, monitorowany i podlegający ewaluacji.

Program obejmuje działania zmierzające do eliminowania czynników ryzyka i wzmacniania czynników chroniących.

Podstawę niniejszego programu wychowawczo-profilaktycznego stanowią następujące założenia:

- Zadaniem szkoły jest wspieranie wszechstronnego rozwoju osobowości ucznia - zakres oddziaływań wychowawczych obejmuje zatem: rozwój poznawczy, emocjonalny, moralny i społeczny ucznia, jego wychowanie estetyczne oraz zdrowotne i ekologiczne;
- Kluczową kompetencją nauczycieli jest poszerzanie umiejętności dydaktycznych z zakresu prowadzenia zajęć z uczniami uzdolnionymi artystycznie, ale doświadczającymi specyficznych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych. Niezbędne jest także zaangażowanie nauczycieli wszystkich specjalności w prace związane z formułowaniem stosownej do potrzeb dokumentacji i współpracy z rodzicami uczniów. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna ma przede wszystkim ułatwić szkolne funkcjonowanie uczniom uzdolnionym artystycznie, choć z deficytami rozwojowymi. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna nie jest jednak zwolnieniem ucznia z osiągnięcia podstawowych wymagań programowych typowych dla specyfiki kształcenia artystycznego
- Skuteczność programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły w dużej mierze zależy od form jego realizacji - uczeń powinien mieć prawo do współtworzenia takich metod, które zwiększą efektywność oddziaływań wychowawczych;
- W przypadku uczniów, których problemy i potrzeby edukacyjno-rozwojowe potwierdzone są diagnozą zawartą w opinii lub orzeczeniu

poradni psychologiczno-pedagogicznej, wszyscy nauczyciele uczący danego ucznia zobowiązani są do opracowania indywidualnych dostosowań wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości danego ucznia;

- Szkoła nie jest jedynym kręgiem oddziaływań wychowawczych - proces wspomagania rozwoju osobowości dziecka powinien odbywać się przy współudziale środowiska dziecka, przede wszystkim - jego rodziców bądź opiekunów prawnych.
- Szkoła dba o wszechstronny rozwój osobowości ucznia w oparciu o wartości moralne i estetyczne (dobro, prawdę, sprawiedliwość, piękno) przygotowując go do aktywnego i twórczego życia;
- Szkoła czuwa nad prawidłowym i bezpiecznym funkcjonowaniem ucznia w społeczności szkolnej.

5. Cele i obszary działalności wychowawczo – profilaktycznej

Głównym celem działalności wychowawczo - profilaktycznej w szkole jest prowadzenie działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie dojrzałości:

- ukierunkowanie na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych,
- ukierunkowanie na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata,
- ukierunkowanie na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych.

Główne obszary działalności wychowawczo-profilaktycznej to:

- Rozwój intelektualny uczniów;

- Rozwój emocjonalny;
- Rozwój fizyczny (bezpieczeństwo i zdrowie);
- Zapobieganie zagrożeniom: uzależnieniom, przemocy i dyskryminacji, niepowodzeniom szkolnym, itp.;
- Budowanie relacji, więzi oraz kompetencji interpersonalnych;
- Postawy: prospołeczne, patriotyczne, obywatelskie, proekologiczne;
- Rozwój artystyczny: rozwój estetyczny i uczestnictwo w kulturze;

6. Zadania wychowawczo – profilaktyczne szkoły

Realizacja zadań wychowawczo-profilaktycznych odbywa się przez cały rok szkolny na podstawie Planu Pracy Szkoły oraz poszczególnych sekcji muzycznych.

<u>Obszar</u>	<u>Przykładowe cele</u>
Rozwój intelektualny uczniów	✓ Kształtowanie umiejętności samodzielnego planowania, organizowania i monitorowania własnej pracy oraz nauki; ✓ Rozwijanie skutecznych i świadomych metod uczenia się, dostosowanych do indywidualnych możliwości, potrzeb i uzdolnień ucznia; ✓ Doskonalenie umiejętności koncentracji uwagi, zapamiętywania i efektywnego przyswajania wiedzy; ✓ Kształtowanie umiejętności właściwego gospodarowania czasem oraz planowania nauki, przygotowania do sprawdzianów, przesłuchań i egzaminów; ✓ Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z przeciążeniem obowiązkami szkolnymi i artystycznymi; ✓ Zwiększanie aktywnego udziału uczniów w planowaniu własnego procesu uczenia się oraz rozwijanie odpowiedzialności za jego przebieg i efekty; ✓ Wspieranie uczniów w rozwijaniu skutecznego warsztatu pracy, z uwzględnieniem specyfiki kształcenia muzycznego.

Rozwój emocjonalny	✓ Rozwijanie umiejętności rozpoznawania i właściwego reagowania na emocje związane z nauką, występami, przesłuchaniami, egzaminami i oceną własnych osiągnięć; ✓ Kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem, treścią, presją osiągnięć oraz przeciążeniem obowiązkami; ✓ Wzmacnianie poczucia własnej wartości i akceptacji własnych możliwości oraz ograniczeń; ✓ Kształtowanie umiejętności szukania pomocy w sytuacjach trudnych oraz wskazywanie osób, do których uczeń może zwrócić się o wsparcie; ✓ Rozwijanie odporności emocjonalnej oraz umiejętności konstruktywnego reagowania na niepowodzenia i sytuacje trudne.
Rozwój fizyczny	✓ Kształtowanie bezpiecznych i odpowiedzialnych zachowań podczas korzystania z Internetu, urządzeń cyfrowych i technologii informacyjno-komunikacyjnych; ✓ Promowanie zdrowych nawyków związanych z właściwą organizacją czasu nauki, odpoczynku i snu; ✓ Uświadamianie wpływu nadmiernego korzystania z urządzeń cyfrowych na zdrowie, koncentrację, sen i funkcjonowanie ucznia; ✓ Kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie fizyczne i psychiczne w warunkach łączenia nauki ogólnej z intensywnym kształceniem artystycznym; ✓ Promowanie równowagi pomiędzy nauką, ćwiczeniem, aktywnością fizyczną, odpoczynkiem i życiem społecznym.

Uczniowie z diagnozą zawartą w opinii lub orzeczeniu poradni psychologiczno-pedagogicznej	✓ Opracowanie indywidualnych dostosowań, wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości danego ucznia; ✓ Pomoc uczniowi w poznaniu własnych predyspozycji i uzdolnień; ✓ Wrozumiałość i cierpliwość nauczycieli w celu osiągnięcia zamierzonych efektów; ✓ Dostrzeganie pojawiających się problemów i podejmowanie odpowiednich decyzji służących ich rozwiązaniu; ✓ Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie wiedzy psychologiczno-pedagogicznej aby mogli w pełni świadomie kształtować ucznia z deficytami rozwojowymi.
Zapobieganie zagrożeniom: uzależnieniom, przemocy i dyskryminacji, niepowodzeniom szkolnym, itp.	✓ Podejmowanie systematycznych działań w zakresie przeciwdziałania cyberprzemocy i przemocy rówieśniczej; ✓ Monitorowanie poczucia bezpieczeństwa uczniów oraz przestrzegania zasad i norm obowiązujących w społeczności szkolnej; ✓ Kształtowanie umiejętności rozpoznawania przemocy, cyberprzemocy, hejtu, wykluczenia, poniżania oraz innych zachowań naruszających godność człowieka; ✓ Zapoznavanie uczniów z zasadami reagowania na przemoc oraz wskazywanie osób, do których można zwrócić się o pomoc; ✓ Rozwijanie odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z Internetu, mediów społecznościowych, smartfonów i innych urządzeń cyfrowych; ✓ Podejmowanie działań profilaktycznych dotyczących uzależnień behawioralnych, w szczególności problemowego korzystania z Internetu, mediów społecznościowych, smartfonów i gier komputerowych; ✓ Uświadamianie uczniom mechanizmów powstawania uzależnień behawioralnych oraz ich wpływu na naukę, relacje społeczne, zdrowie i codzienne funkcjonowanie; ✓ Kształtowanie umiejętności rozpoznawania sygnałów utraty kontroli nad korzystaniem z urządzeń cyfrowych i Internetu, zaniedbywania obowiązków, ograniczania zainteresowań oraz pogarszania relacji z innymi osobami; ✓ Zwracanie uwagi na zjawiska przeciążenia informacyjnego i FOMO oraz kształtowanie umiejętności

	świadomego korzystania z mediów cyfrowych; ✓ Podejmowanie działań profilaktycznych dotyczących innych zachowań ryzykownych i uzależnień; ✓ Współpraca z rodzicami w zakresie przeciwdziałania przemocy, cyberprzemocy i uzależnieniom oraz ustalania zasad bezpiecznego korzystania z przestrzeni cyfrowej; ✓ Doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania symptomów przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy i uzależnień oraz podejmowania właściwych działań interwencyjnych.
Relacje, więzi oraz kompetencje osobiste i interpersonalne	✓ Kształtowanie atmosfery wzajemnego szacunku, bezpieczeństwa i odpowiedzialności za relacje w społeczności szkolnej; ✓ Rozwijanie umiejętności właściwej komunikacji bezpośredniej i cyfrowej; ✓ Kształtowanie umiejętności reagowania na przemoc, wykluczenie, hejt i niewłaściwe zachowania wobec innych osób; ✓ Rozwijanie umiejętności współpracy, wzajemnej pomocy oraz rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy; ✓ Kształtowanie odpowiedzialności za własne zachowanie oraz jego wpływ na innych członków społeczności szkolnej; ✓ Wzmacnianie więzi pomiędzy uczniami, nauczycielami i rodzicami poprzez wspólne działania wychowawcze i profilaktyczne; ✓ Tworzenie warunków do otwartego zgłaszania problemów związanych z przemocą, wykluczeniem lub poczuciem zagrożenia; ✓ Rozwijanie empatii, szacunku dla godności drugiego człowieka oraz wrażliwości na potrzeby innych.

Postawy: prospołeczne, patriotyczne, obywatelskie i proekologiczne	✓ Kształtowanie odpowiedzialności za dobro wspólne i bezpieczeństwo społeczności szkolnej; ✓ Rozwijanie postawy szacunku, tolerancji i otwartości wobec innych osób; ✓ Kształtowanie odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej i lokalnej; ✓ Rozwijanie umiejętności świadomego i odpowiedzialnego korzystania z przestrzeni cyfrowej jako elementu współczesnego życia społecznego; ✓ Kształtowanie odpowiedzialności za słowo, w tym za treści publikowane i przekazywane w Internecie; ✓ Wzmacnianie postawy reagowania na krzywdę, przemoc, dyskryminację i wykluczenie; ✓ Rozwijanie szacunku dla tradycji, dziedzictwa kulturowego oraz wartości ważnych dla społeczności lokalnej i narodowej.
Rozwój artystyczny: estetyczny i uczestnictwo w kulturze	✓ Wykorzystywanie aktywności artystycznej jako pozytywnego sposobu wyrażania emocji, rozwijania zainteresowań i budowania poczucia własnej wartości; ✓ Kształtowanie umiejętności systematycznej i samodzielnej pracy nad rozwojem własnych kompetencji artystycznych; ✓ Rozwijanie umiejętności planowania i organizowania pracy nad materiałem artystycznym, z uwzględnieniem przygotowania do występów, przesłuchań i egzaminów; ✓ Kształtowanie odporności emocjonalnej i umiejętności radzenia sobie ze stresem związanym z publicznym występem i oceną artystyczną; ✓ Rozwijanie umiejętności współpracy podczas realizacji przedsięwzięć artystycznych oraz odpowiedzialności za wspólny efekt pracy; ✓ Kształtowanie świadomego, odpowiedzialnego i kulturalnego odbiorcy oraz twórcy sztuki; ✓ Wykorzystywanie kontaktu ze sztuką i kulturą do rozwijania wrażliwości, empatii oraz szacunku dla różnorodności kulturowej.

7. Formy realizacji zadań wychowawczo – profilaktycznych

W szkole nauczyciele dostosowują przekazywanie odpowiedniej wiedzy, kształtowanie umiejętności i postaw uczniów do naturalnej w tym wieku aktywności dzieci.

Program wychowawczo-profilaktyczny realizowany jest poprzez m.in.:

- zajęcia dydaktyczne,
- doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie wiedzy psychologiczno-pedagogicznej
- tworzenie, jak i poszerzanie wiedzy, której głównym źródłem jest specjalistyczna literatura psychologiczna i pedagogiczna kształcenia artystycznego.
- wycieczki tematyczne (np. do Filharmonii, do Teatru Wielkiego, do Teatru Muzycznego),
- popisy klasowe, przesłuchania, koncerty i inne występy,
- organizacja imprez szkolnych i klasowych,
- konkursy szkolne i pozaszkolne,
- zajęcia wyrównawcze,
- warsztaty i spotkania z pedagogiem szkolnym,
- działalność Samorządu Uczniowskiego,
- aktywną współpracę szkoły z rodzicami,
- analizę opinii i orzeczeń oraz dostosowanie wymagań do możliwości psychofizycznych uczniów,
- współpracę z instytucjami wspierającymi szkołę w realizacji działań wychowawczych (poradnie, fundacje, stowarzyszenia, sądy, ośrodki pomocy społecznej, policja, straż miejska),

- szkolenia Rad Pedagogicznych oraz doskonalenie nauczycieli w zakresie wsparcia psychologiczno- pedagogicznego,
- współpracę z instytucjami kulturalnymi.

8. Osoby odpowiedzialne za realizację

Realizacją szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego kieruje dyrektor szkoły.

Odpowiedzialni za jego realizację są:

- dyrektor oraz wicedyrektor szkoły,
- kierownicy sekcji muzycznych,
- nauczyciele,
- rodzice lub opiekunowie prawni uczniów,
- pozostali pracownicy szkoły.

9. Ewaluacja programu

Program będzie ewaluowany w oparciu o:

- Analizę dokumentacji szkolnej,
- Obserwacje i wywiady,
- Konsultacje,
- Wnioski realizatorów planów wychowawczo-profilaktycznych zawarte w sprawozdaniach kierowników sekcji.

10. Rekomendacje wychowawczo-profilaktyczne CEA na rok 2025/2026

Priorytet nr 1: Organizacja w szkołach działań wspomagających procesy uczenia się

Jednym z podstawowych zadań szkoły jest tworzenie warunków umożliwiających każdemu uczniowi osiągnięcie sukcesów edukacyjnych, stosownie do jego możliwości rozwojowych, potrzeb oraz uzdolnień. Szczególnego znaczenia nabiera to w szkołach artystycznych, w których uczniowie równolegle realizują wymagania kształcenia ogólnego i artystycznego, a proces zdobywania kompetencji artystycznych wymaga systematycznej, długotrwałej pracy, wysokiej motywacji oraz umiejętności samodzielnego uczenia się.

Art. 1 pkt 5 ustawy – Prawo oświatowe wskazuje, że system oświaty zapewnia w szczególności dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów oraz udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Nauczyciele są zobowiązani kierować się dobrem ucznia oraz troską o jego wszechstronny rozwój. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologicznej wskazuje (§ 6 ust. 1 pkt 2), że zajęcia rozwijające umiejętność uczenia się są jedną z dostępnych dla uczniów form pomocy psychologicznej.

Z uwagi na globalne zmiany cywilizacyjne, wywołujące często u dzieci i młodzieży spadek motywacji, obniżenie gotowości do podejmowania wysiłku poznawczego, trudności w koncentracji uwagi oraz potrzebę szybkiego uzyskiwania efektów, rekomendujemy podejmowanie w szkole działań zwiększających aktywność uczniów w procesie uczenia się oraz rozwijających ich kompetencje w zakresie samodzielnego planowania, organizowania i monitorowania własnej pracy. Szczególnie istotne jest systematyczne organizowanie zajęć rozwijających umiejętność uczenia się, podczas których uczniowie mogą poznawać i ćwiczyć skuteczne strategie zapamiętywania, koncentracji uwagi, planowania nauki, zarządzania czasem, przygotowywania się do sprawdzianów i egzaminów oraz radzenia sobie z przeciążeniem obowiązkami. Niniejsze zajęcia mogą być realizowane celowo, dla uczniów szczególnie potrzebujących. Warto jednak zadbać, aby treści dotyczące zwiększania kompetencji uczenia się, pojawiały się w ramach godzin wychowawczych czy bieżącej dydaktyki.

W szkołach artystycznych działania te powinny uwzględniać przede wszystkim prace z materiałem wynikającym ze specyfiki przedmiotów artystycznych.

Rekomenduje się, aby działania wspomagające procesy uczenia się nie były kierowane wyłącznie do uczniów doświadczających trudności edukacyjnych. Powinny mieć również charakter profilaktyczny i rozwojowy oraz służyć wszystkim uczniom, którzy potrzebują wsparcia w budowaniu skutecznego i świadomego warsztatu pracy.

Priorytet nr 2: Podejmowanie działań związanych z przeciwdziałaniem cyberprzemocy i przemocy rówieśniczej

Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego oraz tworzenie środowiska szkolnego opartego na wzajemnym szacunku, odpowiedzialności i poszanowaniu godności drugiego człowieka należy do podstawowych zadań szkoły. Szczęólnego znaczenia nabierają działania służące przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej oraz cyberprzemocy, która wraz z intensywnym korzystaniem przez dzieci i młodzież z Internetu, mediów społecznościowych i komunikatorów staje się jednym istotnych zagrożeń dla ich prawidłowego funkcjonowania psychospołecznego.

Od 1 września 2026 r. przepisy ustawy – Prawo oświatowe jeszcze wyraźniej akcentują konieczność rozpoznawania zagrożeń związanych z korzystaniem przez uczniów z technologii informacyjno-komunikacyjnych i ich aktywnością w Internecie. W kontekście przeciwdziałania cyberprzemocy i przemocy rówieśniczej szczególnie istotne jest zatem systematyczne monitorowanie, czy przyjęte w szkole normy i zasady są przez uczniów respektowane, czy uczniowie mają poczucie bezpieczeństwa oraz czy wiedzą, w jaki sposób i komu mogą zgłaszać przypadki przemocy, hejtu, wykluczania, ośmieszania, rozpowszechniania kompromitujących materiałów lub innych form krzywdzenia, zarówno w bezpośrednich relacjach rówieśniczych, jak i w przestrzeni internetowej.

Rekomenduje się również systematyczne podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania symptomów przemocy i cyberprzemocy oraz znajomości obowiązujących w szkole procedur interwencyjnych. Równie ważna jest współpraca z rodzicami, szczególnie w zakresie bezpiecznego korzystania przez dzieci i młodzież z Internetu, reagowania na niepokojące zachowania oraz wspólnego budowania odpowiedzialnych zasad funkcjonowania uczniów w środowisku cyfrowym.

Priorytet 3: Podejmowanie działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym i innym

Współczesne przemiany społeczne i technologiczne powodują, że działania profilaktyczne podejmowane przez szkołę powinny uwzględniać zarówno zagrożenia związane z używaniem substancji psychoaktywnych, jak również coraz bardziej powszechne wśród dzieci i młodzieży

zachowania mogące prowadzić do uzależnień behawioralnych. Szczególnej uwagi wymagają: problemowe korzystanie z Internetu, mediów społecznościowych, smartfonów i gier cyfrowych, hazard, a także inne zachowania, które mogą prowadzić do utraty kontroli, zaniedbywania obowiązków szkolnych i relacji społecznych oraz pogorszenia funkcjonowania psychicznego, społecznego i edukacyjnego ucznia.

W odniesieniu do uzależnień od substancji szczegółowe obowiązki szkoły wynikają ponadto z przepisów dotyczących przeciwdziałania narkomanii. Szkoły i placówki zobowiązane są do prowadzenia systematycznej działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej skierowanej do uczniów, rodziców lub opiekunów, nauczycieli, wychowawców oraz innych pracowników szkoły. Działania te powinny służyć między innymi promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, wzmacnianiu czynników chroniących oraz ograniczaniu zachowań ryzykownych [**Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r.** w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii. Akt ma tekst jednolity (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449)].

Współczesna profilaktyka szkolna wymaga jednak rozszerzenia perspektywy z tradycyjnie rozumianych uzależnień od substancji na **uzależnienia behawioralne**. Znajduje to odzwierciedlenie również w aktualnych regulacjach dotyczących edukacji zdrowotnej, w których wyodrębniono problematykę Internetu i profilaktyki uzależnień. Uczniowie powinni zdobywać wiedzę dotyczącą uzależnień fizycznych i behawioralnych, rozumieć mechanizm powstawania uzależnienia, rozpoznawać jego objawy oraz uczyć się dokonywania oceny własnych zachowań pod kątem potencjalnego ryzyka uzależnienia. Uwzględniono także problem przeciążenia informacyjnego oraz zjawiska FOMO.

Szczególnie istotne jest monitorowanie zmian w funkcjonowaniu ucznia, które mogą świadczyć o rozwijającym się problemie: utraty kontroli nad czasem poświęcanym określonej aktywności, zaniedbywania obowiązków, ograniczania innych zainteresowań, pogorszenia relacji z rówieśnikami i rodziną, trudności z koncentracją, niewyspania, obniżenia wyników edukacyjnych czy silnych reakcji emocjonalnych pojawiających się w sytuacji ograniczenia dostępu do określonej aktywności.